

die de adad den
en tot het herten
liefdesnood, want
den vadersvloed

jonge vrouw, aan
in zich te hand
ozen, heidenschen
egen de weelderig
awahs aan te leg
zoud, in de angst
de berglandschap
es die de natu
als haar kind ge
groter. Zij vrees
ffen in haar kind
aar christengeloo
e geen hulp daar
rouwd is met een
en vrees voor de
agen door. Totda
geweld het wer
waardoor blijft
rooter is dan de
rug doet vluchte
aar man en ha
van den haar be

uitgebeeld de
een tweede Or
eleven uit in de
de botsing van de
sche, die zich ver
door den jongen
de groote liefde
anders, die echter
versmoren, maar
als de liefde te
1 verdrijft.

ken tusschen de
lijke natuur, zo
s niet maar een
bestanddeel van
de angst er voor

gsgeschiedenis, ja
een mooie rol in
hristelijk boek.
in de Nobel-serie
ik.

H. S.

DE III

alfbewustzijn in de

rkling ter inleiding
eeks. Redactie.

n worden in de
cheiden. Bij de
stzijn tijdens het
n Heiligen Geest
ld geleid, waarin
leden. Zoo wordt
des Heeren op
Geest des Heeren

De apostel Pau
arden hemel, waar
oorde. Hij misle
en zichzelf en zijn
of het in of buiten
apostel Johannes
Heeren, dus op
een visioen es
erde, weende en
leef den profeten
bij. Dit zou niet
eel opging in het
visioen gedeel
Geest, die gelijk
i mensch draagt
uurt, oefende bij
king uit op de
ustzijn om. Prof.
De Profeten des
openbaring had
r profeten. Want
van het bewust
rofetisch subje
en scheppen kan
h de Goddelijke

ok het volk was
i het bewustzijn
niet het onder
zijn linkerhand
sweest. Men wist
dus ook zijn in
erst met de ge
n leeftijd begin
geheel te onder
avid, Obadja en
reesden maakte
zich, hun ouders

en hun God. Hierbij komt later nog een rijke in
houd van het bewustzijn. Bij volwassenen, vooral
in het Nieuwe Testament, blijkt de persoon door
t zelfbewustzijn zichzelf als in een spiegel te zien.
De rijke jongeling vraagt aan den Heere Jezus:
wat ontbreekt mij nog? Petrus zat zich met de
andere apostelen, zoodat als zij Jezus verlieten,
hij alleen met Hem in den dood zou gaan. En de
geestelijke oogenzalf was zeker in Laodicea niet
geheel onbekend, als Christus hen raadt, die aan
te wenden.

Hieruit blijkt, dat een persoon bewustzijn heeft,
maar niet „is” volgens de Heilige Schrift. Maar een
term daarvoor had men in die dagen niet. Voor de
receptieve, de ontvankelijke zijde van den persoon,
komt in Hebr. 5:14 een term voor, aistheterion,
door de Statenvertaling overgezet door „onder
scheiding”. De term staat echter in het meervoud
en de betekenis is onzeker. Voor de actieve zijde
is ons geen term bekend, zelfs de kerkvader
Augustinus gebruikt daarvoor nog den term „in
wendige zin”, waardoor ons een beleving van acti
viteit bewust wordt. (De Vrije wil, II, 4). Nog later
werd de term consciëntie gebruikt, want de Room
sche kerkvader Thomas Aquino zegt daarvan: „wij
hebben consciëntie van een daad, in zoover wij
weten, dat die daad is gedaan of niet gedaan”.
Cartesius is de filosoof, die de ziel (als persoon)
met het bewustzijn vereenzelvigt. Hij stelde het
wezen van het lichaam in de uitgebreidheid, en
twezen van de ziel in de denking. Van Plato en zijn
volgelingen was reeds het dualisme afkomstig, dat
de ziel stelt tegenover het lichaam. Rationalisme
leerde een tegenstelling van geest en stof. Zeer
noodlottig wordt die tegenstelling, als zij met die
tusschen genade en zonde wordt vereenzelvigt.
De geest is dan goed, maar de stof zondig, zoodat
men meent de zonde te bestrijden door het lichaam
aan banden te leggen.

De zielkunde heeft de bewegingen van haar tijd
meegemaakt. Nu eens werden de psychische en
physische verschijnselen zoo goed als vereenzel
vigt, dan weer werden beide streng onderscheiden,
en als met elkaar parallel loopend gedacht.

In den jongsten tijd is het oog open gegaan voor
de graden en soorten van bewustheid, zoodat men
meer spreekt van bewustwording dan van bewust
zijn. Van het slaan van een klok, van de nummers
van de huizen, die wij voorbijgaan, nemen wij ge
woonlijk weinig notitie. Toch blijkt het soms
later, dat zij niet geheel ons onbewust waren. Zoo
is het ook met gewoonte-handelingen, zooals het
uit- en aankleeden, het opwinden van een horloge,
het bidden vóór het eten door kinderen. Naast
deze graden zijn er ook soorten van bewustheid,
zooals de slaap, de droom, de hypnose of kunst
matige slaap, de extase of geestverrukking e.a.
Hiermede is een uitgebreid veld van studie ge
opend, waarbij vooral de opvoedkunde zeer nauw
betrokken is. Wij achten het verkeerd te spreken
van een zelf, dat zich onderscheidt van zijn eigen
gewaarwordingen, zijn geheugen, zijn denken, zijn
gevoelens, want hoe handhaaft men daarbij de
eenheid van den mensch en zijn verantwoordelijk
heid voor zijn daden, als er vele ikken zijn?

En als de persoon geen eenheid is, hoe kan hij
dan met anderen een organisme vormen in gezin,
maatschappij, kerk en staat?

Deze vragen moet de paedagoog stellen aan de
zielkunde, eer hij het kind gaat opleiden tot het
volle, rijke leven als Christen.

Het komt ons voor, dat de zielkunde de Heilige
Schrift niet kan missen. De Schrift houdt bij de
ontwikkeling van de kennis der ziel dit ééne be
ginsel steeds vast, dat de mensch niets is zonder
de leiding des Heiligen Geestes. David als profeet
zegt dan ook in Psalm 139:14 (nieuwe vertaling):
„Van ouds kent Gij mijn ziel”. Die leiding des
Heiligen Geestes is geen dwingende macht, die
onzen persoon van alle verantwoordelijkheid ont
heft, noch ook de neutraliteit van de functies
(vermogens) verbreekt. De Heilige Geest rustte
Bezaleel toe om den tabernakel op te richten,
maar het was Bezaleel die het bestek, dat aan
Mozes getoond was op den berg Sinai, uitvoerde
met zijn wijsheid, zijn materiaal en zijn verant
woordelijkheid. De studie van de ontwikkeling van de
Bijbelsche, zielkundige, begrippen zal ons doen
zien, dat de problemen van de erfelijkheid en den
oorsprong van de ziel, niet kunnen opgelost wor
den zonder eerst vast te stellen de verhouding
van de eerste oorzaak tot de tweede oorzaken,
want die ligt daaraan ten grondslag.

Ook leert die ontwikkeling, dat men voorzich
tig moet zijn met het aanvoeren van bewijspaat
sen uit de Heilige Schrift voor een betoog geba
seerd op onze moderne begrippen in de zielkunde.

Voorts heeft de kennis van de zielkunde in de
Heilige Schrift deze positieve betekenis, dat wij
daardoor leeren verstaan onze diepe afhankelijk
heid van God, als Schepper en Onderhouder van
ons zieleleven.

Wij beamen deze dichtregelen van Gezelle:

Wind en wee en wolken,
wegelen van Gods heiligen voet,
talen en vertolken
t diep gedoken Woord zoo zoet...
als de ziele luistert!

Den Haag

LOS.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

„Onze luchtmacht”.

II.

Maar, gelukkig, het antwoord was alleszins be
vredigend. Inderdaad heeft de N.C.R.V. een potje
van een 5 ton.

Een ton nu is een 1 met 5 nullen, voor domi
nees zijn dat legendarische getallen.

De nieuwe studio kost ruim 3 ton.

En die overblijvende 2, ja dat is nog wel wat,
maar neemt u eens dingen als auteursrechten,
persberichten, zenderhuur, die zijn den laatste
tijd geweldig omhoog gegaan.

Wordt ergens een avond gegeven, die door de
N.C.R.V. zal worden uitgezonden, dan verdubbe
len dames en heeren medewerkers direct hun
honorarium: 'tis voor de radio, en die kan het
wel doen!

De zenderhuur is sterk verhoogd. U weet mis
schien dat zeer binnenkort de „Nozema” wordt
opgericht. Dat is een N.V. die de zenders zal
exploiteeren. Het bedrag, dat nu per zenduur
wordt betaald wordt aanmerkelijk verhoogd.

Dat zijn zoo een paar dingen, en als u de cijfers
hoort, verbaast u zich over de uitgaven.

Kan dat niet minder? Nee! Want de meesten
klagen toch al (grootendeels ten onrechte) dat de
programma's van de N.C.R.V. niet „dát” zijn. Min
der uitzenden? Die radio hoeft toch asjeblijft niet
den heelen dag, van 's morgens 8 tot 's avonds 12
te zingen en zoo?

Maar wat moet er dan af?

De één is juist op dat morgenconcert gesteld,
zoo bij het ontbijt of bij het zachtjesaan zich los
maken uit de armen des gerusten slaaps, en een
ander vraagt muziek als hij zich des avonds door
die slaap-armen laat omstrengelen.

De één wil „dat ding wel in elkaar trappen”,
de ander zou het voor geen duizend gulden wil
len missen, als het tenminste juist het laatste
toestel in de wereld was...

De één wil koffie drinken met radio, de ander
thee met muziek en vooral zang van „het be
kende kwartet”, en zoo kunt u doorgaan. De
één wil graag eens een lezing, de ander véél
liever muziek. De vergelegen aan de zee, of op
de hei vragen eef pittige speech ('tis het eenige
wat ze hooren kunnen) de menschen van de stad
willen asjeblijft geen zware kost 's avonds — enfin,
radio-programma-samenstellen is óók niet alles...

Ja, werkelijk, wat moet er dan af?

Daar komt bij, dat als de N.C.R.V. verscheidene
zenduren ongebruikt zou laten, de minister ver
moedelijk direct die uren aan een anderen omroep
toewijzen ging, en daardoor zou de N.C.R.V. z'n
plaats verliezen op den duur, de plaats waar ze
recht op heeft — en die ze houden moet.

Want anders krijgen we een „neutrale” omroep
als hoofdzak, met via de christelijke radiover
eeniging zoo nu en dan wat „godsdienst” — ver
geef me die akelige woorden. (Vergelijk openbare
school met bijbelsche geschiedenis.)

We moeten onze eigen N.C.R.V. houden, op volle
kracht, met het gewone aantal zenduren.

Maar nou die twee ton, zult u zeggen, dominees
springen zoo raar met geld om. Van die twee ton
is al een groot deel nodig voor de genoemde
verhoogde uitgaven. En dan, een vereniging met
een budget als de N.C.R.V. mag werkelijk wel
een goeie ton in kas hebben — er kan van alles
gebeuren, en dan doe je met zoo'n kapitaal nog
geen wonderen.

Nou ja, u en ik wel, wij zouden er werkelijk
in kunnen zwemmen.

Maar heusch, de N.C.R.V. staat er nog maar
tot aan haar enkels in. En wij vertrouwen hierin
ten volle den heer van der Deure, die eerlijk de
zaken besprak, zonder „achterhoudinghe”.

Je hebt wel menschen die met achterhoudinghe
spreken, zeggen ze.

Maar Kerkhede-redacteuren zeggen zoo veel.

En ons volk slikt vrijwel alles; alles went, net
als bij dat hondje uit het beroemde verhaal, dat
lag te slapen bij het aambeeld in de smidse; het
was er aan gewend geraakt; vroeger was 't beestje
tenminste nog bang...

Overigens is het prachtig, dat we hier geen
Staatsomroep hebben, en dies niet het van radio
belasting hebben moeten.

Hier kan iedere volksgroep z'n eigen omroep
verzorgen.

Dat is ideaal. Dat pleit voor „ons volk”. Leve
de vrijheid! De vrijheid van Vader Willem ten
minste. En och, dan is 18 cents per week nog
niet zoo verbaazend veel. Andere omroepen zijn
duurder; de N.C.R.V. is tóch billijker.

En de N.C.R.V. heeft een prachtige taak.

De radio is een zegen — ook een gevaar.

Door de radio worden allerlei vergiftigende theo
rieën de wereld in gegolfd. Met de pers is de
radio een machtig ding dat veel kwaad kan doen,
maar we kunnen en we mogen er ons niet aan
onttrekken. En we gaan ook hier onze eigen rich

ting; we moeten niet achteraan komen, maar vóór
gaan. Op ieder terrein moeten we de dingen zien,
en zetten in dat ééne licht.

De N.C.R.V. kan een groote zegen zijn in den
geestelijken strijd, een krachtig wapen. Ze is
dat al.

En nu hoeven we dat niet te overdrijven; we
hoeven ook niet direct van „offer” te spreken,
maar laat ieder zien, dat de N.C.R.V. een plaats
heeft; een taak, en dat wij dus de roeping heb
ben te steunen, te steunen naar dat God ons geeft.

We hebben dien dag in elk geval gezien en ge
voeld, dat er mooi werk gedaan wordt door de
N.C.R.V. Daar komt heel wat voor kijken, finan
ciëel natuurlijk, maar ook anders nog. Maar 'tis
in vertrouwde handen, geloof u dat.

Geëft u dat vrouwen. Dan komt het
andere ook wel goed.

— Nog even, mijn lezer, lezeres.

Na de morgenvergadering hebben we gegeten.
Natuurlijk; zoo tegen één uur laat die behoefte
zich gevoelen.

Om 2 uur waren alle behoeften vervuld.

De autobussen stonden gereed om ons naar
een gebouw te brengen, waar ons door woord en
daad het zelf vervaardigen van gramfoon-platen
werd getoond.

Hoe 't vroeger ging — nu, zoo doen ze het toch
niet meer.

Hoe het nu gaat — ja hoort u eens, een gramo
foonplaat is geen preekboekje. Hoe dat vol komt,
enfin, dat snap je zelf niet soms, maar van een
gramfoonplaat begrijpen we het heelemaal niet.

Als u 't weten wilt, de N.C.R.V. gebruikt „uni
verseel de z.g. Simplex-plaat, een glasschijf die aan
beide zijden met een zeer homogene (nóg homo
gener dan die 150 u weet wel) laag zwart mate
riaal is bespoten en waarin met behulp van een
snijkop met saffier, de geluiden worden vast
gelegd.”

Dan worden ze nog wat gehard, door er met een
watje iets uit een paar fleschjes op te smeren.

En dan kunnen de platen met gebogen of sleep
naalden worden gereproduceerd, talloze keeren.

Zoo gaat het. Probeer u het gerust eens.

Even later hoorden we, wat we samen gezongen
hadden, en wat enkele sprekers, in vier-minuten
speeches-met-en-zonder-inhoud, zeiden.

Was 't wonder, dat van sommige dominees het
niet op één plaat kon?

Toch verbazend interessant. De N.C.R.V. maakt
veel eigen opnamen, u weet dat uit het reportage
kwartiertje. Daar komt nog bij, dat de handel niet
in staat bleek voldoende afwisseling te geven in
de platen, welke onze omroep juist nodig heeft!

Nóg wonderlijker was wat we ook nog zagen.

't Hooft woord moet er maar direct uit: 't was
een film.

Een film, die een verklaring gaf, hoe televisie tot
stand komt.

Onbegrijpelijk hoever ze het daarin al gebracht
hebben.

De Telefunken-ontvanger is zeer eenvoudig te
bedienen, wat dat betreft heeft niemand tegen de
aanschaffing van zoo'n toestel óp te zien.

Wie weet, binnen hoe korten tijd we dat ook al
weer gewoon vinden.

— Echter zijn we dien dag nog meer technisch
bijkewerkt.

Weer stonden autobussen klaar om ons te bren
gen naar den zender van de N. S. F. te Hilversum.

Stel u maar voor, of liever, kijkt u eens naar
uw radio-toestel van binnen, en denkt u zich dat
ettelijke malen vergroot.

Zoo'n geheel van buizen en draden en knoppen
en lampen enz. enz. zagen we ook daar, behalve
dan de groote mast buiten.

Een der heeren gaf, met versterkte stem, een
voor wie 't begreep, duidelijke uiteenzetting.

Gelukkig hebben we geleerd te „gelooven op
gezag”.

En 'tis voor dominees wel eens goed te merken,
dat ze er niks van begrijpen, en dat anderen van
diezelfde dingen wel verstand hebben. Mochten
we het maar ter harte nemen...

Ik kan u wel wat overschrijven uit het meerge
noemde communiqué over draaggolven en span
ningen en voedingssystemen (wie heeft dat niet?)
en controlekamers en modulatiemeters en afvlak
systemen, maar dan zou de spanning bij u mis
schien te hoog worden, en daar komen storingen
van. Van storingen gesproken, die weet men
prachtig te voorkomen. In 1934 kwam op een
aantal van ruim 5493 zenduren maar 1 u. 24 min.
storing voor.

Als u in dien tijd méér storing gehad hebt, ligt
het aan u.

— En nu tenslotte, zou een dominee zeggen.

Om maagstoringen te voorkomen, heeft het
bestuur van de N.C.R.V. — u begrijpt het al —
de heeren 150 een maaltijd aangeboden. 't Waren
zooals gezegd, bijna allemaal predikanten...

Ook is er getoast. Fijn. Geestig.

Er werd gezegd dat een maaltijd zoo vrede
makend en vrede-bevorderend is. En dat iedere
schrijver in z'n kerkbode of anderszins nu wel
vriendelijk over de N.C.R.V. zou schrijven.

Dat is natuurlijk een insinuatie.

Maar feit is, dat je met een diner meer polemiek
bezuigt dan met een brief.